

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 17 · MATURA USTNA 2027–2028

SKĄPIEC · KONTEKST: ROMEO I JULIA WILLIAMA SZEKSPIRA

TATA MA INNY PLAN NA TWÓJ ŚLUB

Pytanie jawne 17: „Przyczyny nieporozumień między rodzicami a dziećmi. Omów zagadnienie na podstawie Skąpca Moliera. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Konflikt Harpagona z Elizą i Kleantem wyrasta ze skąpstwa, nadużycia ojcowskiej władzy i braku szczerej rozmowy.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

W „Skąpcu” nieporozumienia ojca z dziećmi wynikają z chciwości i kontroli Harpagona, który traktuje dzieci jak źródło zysku, a nie ludzi z własnymi uczuciami.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Harpagon i rodzice z „Romea i Julii” decydują za dzieci — w obu utworach brak rozmowy kończy się dramatem albo jego ośmieszeniem.

PLAN ODPOWIEDZI KROK PO KROKU

1. Nazwij konkretne przyczyny: Co oprócz różnicy wieku dzieli Harpagona od Elizy i Kleanta?
2. Wyjaśnij „bez posagu”: Dlaczego Harpagon wybiera Anzelma na męża Elizy? Co dzieje się, gdy Walery mówi o szczęściu dziewczyny?
3. Wskaż przyczynę sekretów: Dlaczego Eliza i Walery nie mówią Harpagonowi od razu o swoim związku?
4. Omów konflikt ojca z synem: Kim jest Marianna dla Kleanta i Harpagona? Co ujawnia sprawa pożyczki?
5. Oceń zachowanie Kleanta: Czy tylko Harpagon używa nacisku, czy syn także w końcu rezygnuje z rozmowy?
6. Porównaj z Julią: Jak zmienia się postawa Kapuleta wobec ślubu córki z Parysem?

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Znajdź: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Nazwij konkretne przyczyny — Co oprócz różnicy wieku dzieli Harpagona od Elizy i Kleanta?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Skąpstwo ojca, jednostronne używanie władzy rodzicielskiej, lekceważenie uczuć dzieci i brak rozmowy. Dzieci spodziewają się odmowy, więc ukrywają miłość i używają podstępów.

2. Wyjaśnij „bez posagu” — Dlaczego Harpagon wybiera Anzelma na męża Elizy? Co dzieje się, gdy Walery mówi o szczęściu dziewczyny?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Anzelm chce poślubić Elizę bez posagu. Harpagon powtarza ten argument, ignorując jej miłość do Walerego i dużą różnicę wieku. Traktuje małżeństwo przede wszystkim jako korzystną transakcję.

3. Wskaż przyczynę sekretów — Dlaczego Eliza i Walery nie mówią Harpagonowi od razu o swoim związku?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Obawiają się jego surowości i braku zgody. Walery dostaje się do domu Harpagona i schlebia mu, by zyskać wpływ. Podstęp pomaga bohaterom, ale pogłębia brak zaufania.

4. Omów konflikt ojca z synem — Kim jest Marianna dla Kleanta i Harpagona? Co ujawnia sprawa pożyczki?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Kleant kocha Mariannę, a Harpagon sam zamierza ją poślubić. Ojciec i syn stają się rywalami. Kleant, potrzebując pieniędzy, trafia na lichwiarskie warunki ojca. Harpagon nie daje mu wsparcia, choć jest bogaty.

5. Oceń zachowanie Kleanta — Czy tylko Harpagon używa nacisku, czy syn także w końcu rezygnuje z rozmowy?

KIERUNEK ODPOWIEDZI W finale Kleant uzależnia zwrot szkatułki od zgody ojca na ślub z Marianną. Można zrozumieć jego motywację, ale jest to kolejna forma presji. Pokazuje, jak bardzo dialog w tej rodzinie się rozpadł.

6. Porównaj z Julią — Jak zmienia się postawa Kapuleta wobec ślubu córki z Parysem?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Na początku mówi o młodym wieku Julii i znaczeniu jej zgody. Po śmierci Tybalta przyspiesza ślub z Parysem i gniewnie reaguje na odmowę, grożąc odrzuceniem. Julia skrywa małżeństwo z Romeem i szuka pomocy poza domem. Komedia Moliera rozwiązuje konflikt, tragedia Szekspira pokazuje jego skrajny koszt.